

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W GLIWICACH
ZA ROK 2009**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2009

CZEŚĆ II

Gliwice 2010

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Edukacja - analiza i diagnoza	5
II. Prognoza	7
III. Wnioski	14
Załączniki	15
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w Gliwicach według szkół i zawodów w roku 2009 oraz przewidywani absolwenci w roku 2010.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w Gliwicach w latach 2009 i 2010.	

WSTĘP

Powiatowy raport roczny zawierający „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Gliwicach w 2009” składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2009 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z załącznika 3 – „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za 2009 rok” i załącznika 2 – „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz oferty pracy. Stan za 2009 rok” do sprawozdania MPiPS-01, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP w Gliwicach osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2009.

Część II (prognostyczna), obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół gliwickich w roku szkolnym 2008/2009 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2009/2010.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (zrównoważony)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania części II Raportu – II/P/2009 są wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2008/09 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2009/10 .

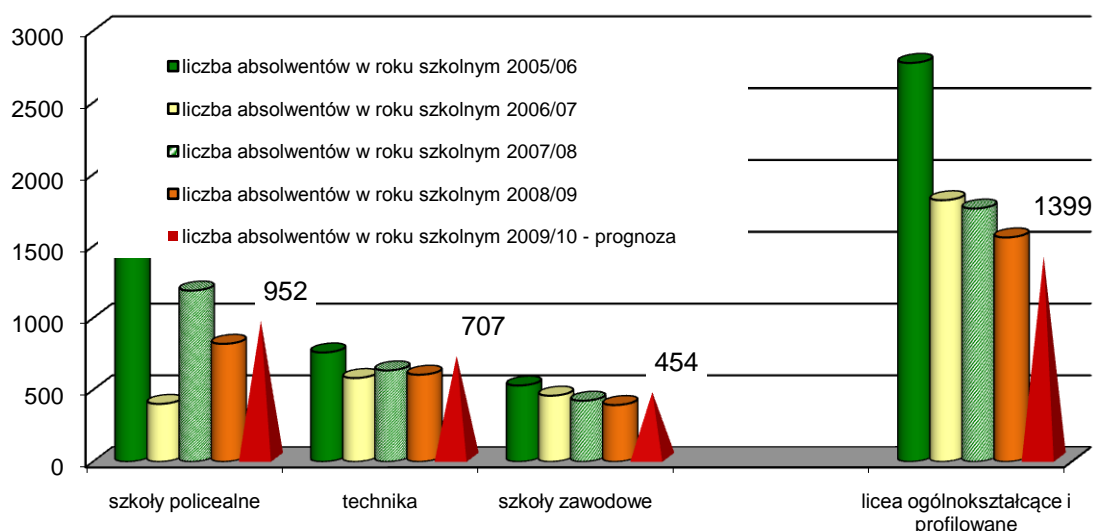
¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej ,2005

I. EDUKACJA - ANALIZA I DIAGNOZA

W Gliwicach zmienia się struktura kształcenia, maleje odsetek uczniów kształconych na poziomie ogólnokształcącym. Udział absolwentów liceów ogólnokształcących i profilowanych – nie dających wykształcenia zawodowego - w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wynosi 46% (patrz: Wykres 1 i 2). Prognoza na rok szkolny 2009/10 wskazuje, że ich udział będzie jeszcze mniejszy. Wzrasta liczba absolwentów techników i zasadniczych szkół zawodowych.

Wykres 1

Liczba absolwentów kształcenia zawodowego i ogólnego w Gliwicach w latach 2005/06 - 2009/10

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Kierunki kształcenia i zawody kształcone w gliwickich szkołach ponadgimnazjalnych²:

1. Licea ogólnokształcące

2. Licea profilowane

- zarządzanie informacją
- ekonomiczno-administracyjny
- usługowo-gospodarczy

3. Technika

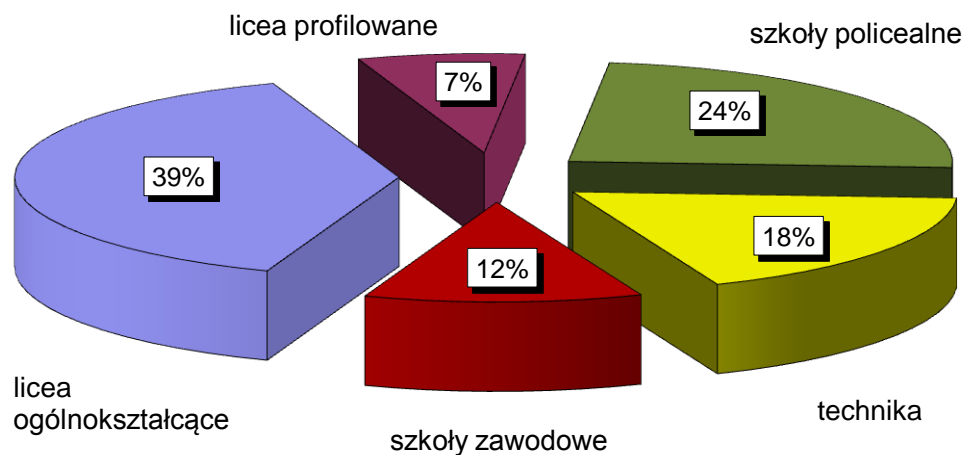
- asystent usług pocztowych
- kelner
- kucharz
- muzyk
- technik informatyk
- technik logistyk
- technik mechanik
- technik mechatronik

² Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN dotyczących absolwentów szkół ponadgimnazjalnych

- plastyk
- technik analityk
- technik architektury krajobrazu
- technik budownictwa
- technik drogownictwa
- technik ekonomista
- technik elektronik
- technik elektryk
- technik geodeta
- technik handlowiec
- technik hotelarstwa
- technik obsługi turystycznej
- technik ochrony środowiska
- technik organizacji usług gastronomicznych
- technik spedytor
- technik technologii ceramicznej
- technik technologii odzieży
- technik górnictwa podziemnego
- technik teleinformatyk
- technik telekomunikacji
- technik urządzeń sanitarnych
- technik usług fryzjerskich

Wykres 2

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Gliwicach w roku szkolnym 2008/09

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

4. Szkoły zasadnicze zawodowe

- blacharz samochodowy
- cukiernik
- fotograf
- fryzjer
- ślusarz
- krawiec
- tokarz
- stolarz
- elektromechanik pojazdów samochodowych
- elektryk instalacji elektrycznych
- mechanik pojazdów samochodowych
- rzeźnik wędliniarz
- kucharz małej gastronomii
- introligator galanteryjny
- monter instalacji gazowych
- monter maszyn i urządzeń przemysłowych

- malarz – tapingarz
- murarz
- piekarz
- posadzkarz
- sprzedawca
- mechanik automatyki przemysłowej i urządzeń precyzyjnych
- monter elektronik - układy elektroniczne automatyki przemysłowej
- ogrodnik – uprawa warzyw polowych
- technolog robót wykończeniowych w budownictwie
- lakiernik samochodowy
- górnik eksploatacji podziemnej
- pracownik pomocniczy obsługi hotelowej

5. Szkoły policealne:

- aktor scen muzycznych
- biomasażysta
- dekorator wnętrz
- dietetyk
- opiekunka dziecięca
- ratownik medyczny
- technik administracji
- technik budownictwa
- technik ekonomista
- technik elektryk
- technik farmaceutyczny
- technik geodeta
- technik handlowiec
- technik hotelarstwa
- technik bezpieczeństwa i higieny pracy
- technik informatyk
- technik logistyk
- technik masażysta
- technik mechanik
- technik obsługi turystycznej
- technik ochrony fizycznej osób i mienia
- technik prac biurowych
- technik rachunkowości
- technik spedytor
- technik usług fryzjerskich
- technik usług kosmetycznych
- wizażystka

II. PROGNOZA

Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza miała objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2009.

Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej³, powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Raporty od 2007 roku w części prognostycznej opierają się na przekazanych przez GUS wynikach badań popytu na pracę oraz danych uzyskanych z Systemu Informacji Oświatowej] MEN dotyczących absolwentów szkół

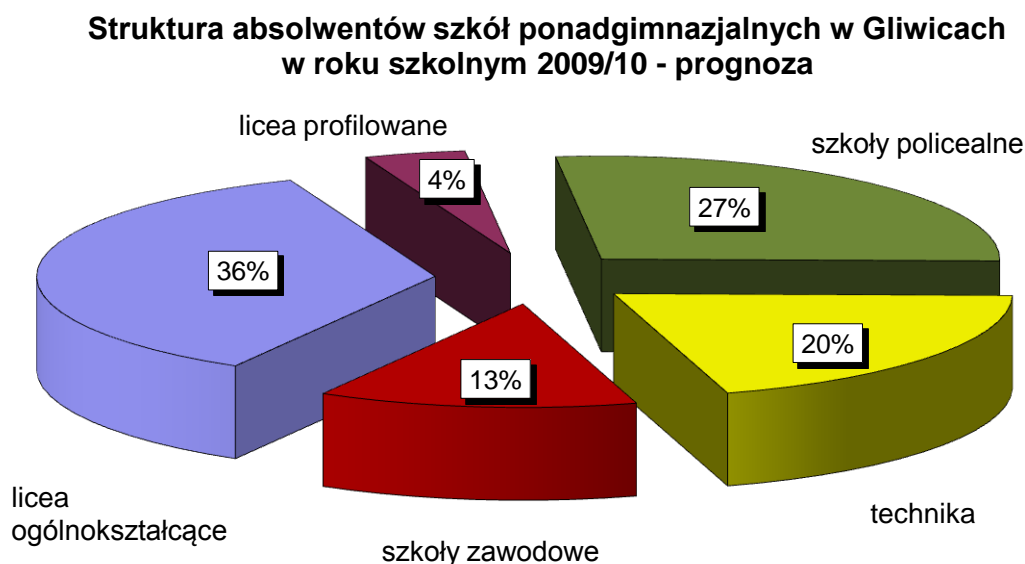
---

³ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VIII-074-41-AM/07) z 20.11.2007

ponadgimnazjalnych na poziomie powiatów. Natomiast dane dotyczące popytu na pracę są opracowywane **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy⁴. Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2010 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2009/2010⁵.

W Gliwicach zmienia się struktura kształcenia, maleje odsetek uczniów kształconych na poziomie ogólnokształcącym. Prognoza na rok szkolny 2009/2010 wskazuje, że udział absolwentów liceów profilowanych – szkół nie dających wykształcenia zawodowego - w ogólnej liczbie absolwentów szkół ponadgimnazjalnych zmaleje z 7% do 4%. Wzrośnie natomiast liczba absolwentów techników i zasadniczych szkół zawodowych (patrz Wykres 1,2 i 3 oraz Tabela 2).

Wykres 3.

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

W Gliwicach, w szkolnictwie zawodowym, dominuje kształcenie młodzieży w zawodach generujących bezrobocie. Prawie 53% kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe (patrz Tabela 1, 4 i 5).

W grupie 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów w 2009 roku, znalazło się aż 10 aktualnie kształconych w gliwickich szkołach: *Organizator obsługi turystycznej* [zawód szkolny: *Technik obsługi turystycznej*] – 341401, *Organizator usług hotelarskich* [zawód szkolny: *Technik*

⁴ Pismo Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (DRP-VII-074-18-AM/08) z 15.07.2008

⁵ Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2009/2010 zostaną przekazane w końcu lipca 2010. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów.

hotelarstwa] – 341404, Technik mechanik - 311502, Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista] - 341902, Technik elektronik – 311401., Technik ochrony środowiska – 311209, Technik elektryk – 311302, Pedagog – 244104, Blacharz samochodowy – 721303 oraz absolwenci liceów ogólnokształcących i profilowanych (przyjmujemy, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu”).

Na 81 kierunków kształcenia zawodowego tylko 10 to zawody deficytowe (patrz Tabela 1 i 3). Tylko dwa z nich (Rzeźnik wędliniarz – 741104 i Asystent osoby niepełnosprawnej – 346101) znalazły się wśród 30 najbardziej deficytowych zawodów (patrz: Tabele 12 i 13 w części I Raportu).

Tabela 1. Liczba kierunków kształcenia w Gliwicach z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2008/09

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba kierunków kształcenia			
	ogółem	zawody deficytowe	zawody równoważne	zawody nadwyżkowe
techniczne	53	7	18	28
zasadnicze zawodowe	24	3	9	12
licealne*	4	-	-	4
razem kierunków	81	10	27	44

* ogólnokształcące i profilowane - kierunki niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w Gliwicach z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2008/09 i 2009/10

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2008/09	2009/10*	2008/09	2009/10*	2008/09	2009/10*	2008/09	2009/10*
techniczne	1665	2062	138	196	196	550	1331	1316
zasadnicze zawodowe	260	271	41	24	68	47	151	200
licealne**	1883	1612	0	0	0	0	1883	1612
razem	3808	3945	179	220	264	597	3365	3128

* wielkości prognozowane

** ogólnokształcące i profilowane - kierunki nie dające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Ranking zawodów deficytowych w Gliwicach w roku 2009, w których występowało kształcenie w Gliwicach w latach szkolnych 2008/09 i 2009/10 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2009 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2008/09	Rok szkolny 2009/10
1	741104	Rzeźnik wędliniarz	14,25	0,08	-14,17	171,00	0	1
2	346101	Asystent osoby niepełnosprawnej	3,42	0,50	-2,92	6,83	12	0
3	515902	Pracownik ochrony mienia i osób [zawód szkolny: Technik ochrony fizycznej osób i mienia]	11,67	3,83	-7,83	3,04	41	54
4	346102	Opiekun w domu pomocy społecznej	0,25	0,08	-0,17	3,00	11	0
5	724301	Elektromonter instalacji elektrycznych	0,92	0,42	-0,50	2,20	17	0
6	419101	Pracownik biurowy [Zawód szkolny: Technik prac biurowych]	40,75	19,17	-21,58	2,13	0	20
7	342204	Spedytor [zawód szkolny: Technik spedytor]	0,67	0,42	-0,25	1,60	5	28
8	513102	Opiekunka dziecięca	1,17	0,83	-0,33	1,40	17	0
9	712102	Murarz	15,58	12,92	-2,67	1,21	24	23
10	341501	Handlowiec [zawód szkolny: Technik handlowiec]	10,33	8,75	-1,58	1,18	52	94

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Ranking zawodów nadwyżkowych w Gliwicach w roku 2008, w których występowało kształcenie w Gliwicach w latach szkolnych 2008/08 i 2008/09 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2009 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2008/09	Rok szkolny 2009/10
1	311502	Technik mechanik	0,08	20,42	20,33	0,0041	142	88
2	341902	Asystent ekonomiczny [zawód szkolny: Technik ekonomista]	0,42	24,58	24,17	0,0169	58	36
3	311401	Technik elektronik	0,25	13,08	12,83	0,0191	160	69
4	311302	Technik elektryk	0,33	7,83	7,50	0,0426	33	50
5	721303	Blacharz samochodowy	0,17	3,75	3,58	0,0444	6	17
6	743304	Krawiec	0,42	8,75	8,33	0,0476	1	1
7	311402	Technik telekomunikacji	0,17	3,00	2,83	0,0556	29	0
8	312102	Technik informatyk	0,67	9,58	8,92	0,0696	136	183
9	311104	Technik geodeta	0,08	0,92	0,83	0,0909	2	29
10	311204	Technik budownictwa	0,75	6,33	5,58	0,1184	19	48
11	722204	Ślusarz	4,17	35,17	31,00	0,1185	9	18
12	713203	Posadzkarz	0,33	2,75	2,42	0,1212	2	7
13	724102	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0,25	1,92	1,67	0,1304	24	40
14	722304	Tokarz	1,42	10,58	9,17	0,1339	21	50
15	343101	Pracownik administracyjny [zawód szkolny: Technik administracji]	1,00	7,00	6,00	0,1429	92	83
16	714103	Malarz – tapeciarz	0,58	3,42	2,83	0,1707	11	4
17	512202	Kucharz małej gastronomii	1,00	5,75	4,75	0,1739	65	56
18	322401	Masażysta [zawód szkolny: Technik masażysta]	0,33	1,83	1,50	0,1818	25	20
19	741201	Cukiernik	1,00	5,25	4,25	0,1905	20	11

cd. Tabeli 4

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2009 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2008/09	Rok szkolny 2009/10
20	741203	Piekarz	1,25	6,25	5,00	0,2	14	8
21	723106	Mechanik pojazdów samochodowych	0,92	3,67	2,75	0,25	40	36
22	514103	Kosmetyczka [zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych]	0,75	2,83	2,08	0,2647	125	118
23	232108	Nauczyciel języka obcego*	0,67	2,33	1,67	0,2857	86	81
24	311801	Grafik komputerowy	0,33	1,00	0,67	0,3333	0	33
25	514102	Fryzjer [zawody szkolne: Fryzjer, Technik usług fryzjerskich]	1,42	4,17	2,75	0,34	84	85
26	522107	Sprzedawca	26,58	75,58	49,00	0,3517	57	52
27	412102	Asystent rachunkowości [zawód szkolny: Technik rachunkowości]	0,83	2,17	1,33	0,3846	9	43
28	321401	Dietetyk	0,17	0,42	0,25	0,4	16	0
29	512201	Kucharz	5,92	13,75	7,83	0,4303	46	62
30	315202	Inspektor bezpieczeństwa i higieny pracy [zawód szkolny: Technik bezpieczeństwa i higieny pracy]	0,42	0,75	0,33	0,5556	51	53
31	742204	Stolarz	1,67	2,42	0,75	0,6897	2	3
32	311206	Technik drogownictwa	0,25	0,33	0,08	0,75	0	0
33	512302	Kelner	3,75	4,58	0,83	0,8182	25	26

*kształcenie w kolegium językowym

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w Gliwicach w roku 2008, w których występowało kształcenie w Gliwicach w latach szkolnych 2008/09 i 2009/10 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2009 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2009 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2009 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2008/09	Rok szkolny 2009/10
1	000000	Bez zawodu*	0	253,42	253,42	0	1883	1612
2	311209	Technik ochrony środowiska	0	6,25	6,25	0	14	30
3	341404	Organizator usług hotelarskich [zawód szkolny: Technik hotelarstwa]	0	5,42	5,42	0	31	112
4	341401	Organizator obsługi turystycznej [zawód szkolny: Technik obsługi turystycznej]	0	3,83	3,83	0	65	20
5	244104	Pedagog**	0	3,58	3,58	0	122	110
6	321402	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	0	2,92	2,92	0	20	9
7	311210	Technik urządzeń sanitarnych	0	2,17	2,17	0	17	11
8	714201	Lakiernik samochodowy	0	1,92	1,92	0	1	5
9	341403	Organizator usług gastronomicznych [zawód szkolny: Technik organizacji usług gastronomicznych]	0	1,25	1,25	0	0	0
10	311913	Technik technologii odzieży	0	1,08	1,08	0	10	0

* absolwenci liceów ogólnokształcących i profilowanych w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

** kształcenie w kolegium pedagogicznym

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

III. WNIOSKI

1. Wzrasta liczba absolwentów techników i zasadniczych szkół zawodowych. Należy kontynuować ten kierunek zmian.
2. Należy zmienić strukturę kształcenia zawodowego i kształcić w zawodach deficytowych, a nie nadwyżkowych.
3. Do opracowania prognozy na kolejne lata konieczne jest uzyskanie nie tylko aktualnej (z danego roku szkolnego) i prognozowanej liczby absolwentów poszczególnych zawodów kształconych w gliwickich szkołach ponadgimnazjalnych, ale również liczbę uczniów kształconych w tych zawodach. Taka informacja pozwoli na określenie, w których zawodach będzie rosło kształcenie, a w których będzie malało lub zaniknie całkowicie.
4. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku, a nie pod koniec półrocza, kiedy prognozy dotyczące absolwentów szkół są już nieprawdziwe.
5. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych będzie można sformułować po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego⁶. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.

---

⁶ Takie badania są obecnie realizowane przez PUP w Gliwicach.